

strukturno finansiranje i regulatorni okvir

Prilogom u ovom broju Bankarstva zaokružujemo obradu pojma strukturnog finansiranja u okviru rubrike Ekoleks. Uloga regulatornog okvira ima specifičnu težinu kada je u pitanju strukturno finansiranje, obzirom na brojne rizike koji prate ovu vrstu posla. U tom smislu, i Bazelski sporazum II, posvećuje ovom pitanju posebnu pažnju, pokušavajući da ponudom nekoliko pristupa, omogući sofisticiraniji pristup preventivnom merenju rizika.

Regulativa. Imajući u vidu obim transakcija strukturnog finansiranja, njihov dinamičan razvoj, ali i brojne rizike koji ih prate sa mogućim implikacijama na stabilnost finansijskog sistema, jasno je da zajednica centralnih banaka ima sve razloge da se uveri da u potpunosti poznaje funkcionisanje ovog tržišta.

U tom smislu, regulativa u poslu prudenčne kontrole ima važno mesto, pa je unapređenje regulatornog okvira u domenu strukturnog finansiranja veoma značajno.

Veliki pomak na tom planu učinjen je u Novom Sporazumu o kapitalu (Bazel II). On je po prvi put diferencirao regulatorni okvir za sekjuritizovane izloženosti u odnosu na ponuđene okvire za kreditne izloženosti. Bazelski komitet je ocenio da struktura portfolija kod sekjuritizovanih izloženosti može da participira u gubitku u različitim stepenima, što zaslužuje poseban tretman.

U tom smislu, od banaka se zahteva da drže regulatorni kapital po osnovu svih svojih sekjuritizovanih izloženosti, uključujući i one koje potiču od obezbeđenja ublaživača kreditnog rizika u sekjuritizovanoj transakciji, investicija u hartije podržane aktivom, zadržavanja subordinarnih tranši, i povećanja likvidnih olakšica ili kreditnih podrški. Reotkupljene sekjuritizovane izloženosti moraju biti tretirane kao zadržane sekjuritizovane izloženosti.

Bazelski Sporazum II nudi dva pristupa za ocenu sekjuritizovanih izloženosti, Standardizovani pristup (Standardised Approach) i Pristup zasnovan na internom rejtingu (Internal Rating Based Approach – IRB).

Ponderi rizika za sekjuritizovane izloženosti po **Standardizovanom pristupu** se procenjuju na osnovu njihovog eksternog rejtinga.

Iznos rizikom ponderisane aktive u okviru sekjuritizovane

Autor rubrike:
mr Vesna Matić

izloženosti, dobija se množenjem pozicije aktive sa odgovarajućim ponderima rizika iz tabela koje su sastavni deo eksternih rejting metodologija.

Dugoročne izloženosti - rejting kategorije - Standardizovani pristup

Eksterna kreditna procena	AAA do AA-	A+ do A-	BBB+ do BBB-	BB+ do BB-	B+ i niže ili nerangirano
Ponder rizika	20%	50%	100%	350%	na teret kapitala

Kratkočne izloženosti - rejting kategorije - Standardizovani pristup

Eksterna kreditna procena	A-1 / P-1	A-2 / P-2	A-3 / P-3	Svi drugi rejtingi ili nerangirano
Ponder rizika	20%	50%	100%	na teret kapitala

BIS, Basel Committee on Banking Supervision, International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards, str. 120 - Rejting relacije date u tabelama su samo ilustracija i ne indiciraju ili upućuju na bilo koji eksterni sistem procene

Na vanbilansne izloženosti banke moraju primeniti kreditni konverzioni faktor (CCF), a potom odgovarajući ponder rizika.

Za dugoročne pozicije sa rejtingom B+ i niže i kraktoročne pozicije sa rejtingom A-1/P-1, A-2/P-2, A-3/P-3, mora se teretiti kapital.

Nerangirane izloženosti takođe moraju ići

RBA ponderi rizika - eksterna procena dugoročnih kreditnih izloženosti

Eksterni rejting (ilustrativno)	Ponderi rizika za starije pozicije i prihvatljive starije IAA izloženosti	Osnovni ponderi rizika	Ponderi rizika za tranše podržane negranuliranim pulovima
AAA	7%	12%	20%
AA	8%	15%	25%
A+	10%	18%	35%
A	12%	20%	
A-	20%	35%	
BBB+	35%	50%	
BBB	60%	75%	
BBB-	100%		
BB+	250%		
BB	425%		
BB-	650%		
niže od BB- i nerangirano	na teret kapitala		

na teret kapitala. Postoje tri izuzetka od ovog pravila:

- na najstarije nerangirane tranše može se primeniti prosečni ponder rizika za osnovne izloženosti, na osnovu pregleda (kontrole) supervizora,
- na izloženosti riziku gubitka u drugoj poziciji (ili višoj) u Programu komercijalnih hartija podržanih aktivom (ABCP Programme), primeniće se ponder rizika viši od 100% i najviši ponder rizika procenjen za svaku od pojedinačnih aktiva u osnovnom pulu, i
- na prihvatljive likvidne olakšice će se primeniti najviši ponder rizika procenjen za bilo koju od pojedinačnih aktiva u osnovnom pulu koje su pokrivene kreditnim olakšicama i kreditni konverzioni faktor u zavisnosti od ročnosti kreditne olakšice.

U okviru Internih rejting pristupa, Bazelski Sporazum nudi tri različite metodologije za sekjuritizacije izloženosti, sa jasno izraženom hijerarhijom:

- Pristup zasnovan na rejtingu (RBA)
- Supervizorsku formulu (SF) i
- Interni pristup proceni izloženosti riziku (IAA)

Za rangirane izloženosti koristi se Pristup zasnovan na (eksternom) rejtingu (RBA). Ponderi rizika uzimaju se iz RBA tabele, i predstavljaju veći stepen osetljivosti na rizike u odnosu na Standardizovani pristup.

BIS, Basel Committee on Banking Supervision, International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards, str. 128 i 129

RBA ponderi rizika - eksterna procena
kratkoročnih izloženosti

Eksterni rejting (ilustrativno)	Ponderi rizika za starije pozicije i prihvatljive starije IAA izloženosti	Osnovni ponderi rizika	Ponderi rizika za tranše podržane negranuliranim pulovima
A-1 / P-1	7%	12%	20%
A-2 / P-2	12%	20%	35%
A-3 / P-3	60%	75%	75%
Svi drugi rejtinzi / nerangirano	na teret kapitala	na teret kapitala	na teret kapitala

BIS, Basel Committee on
Banking Supervision,
International Convergence
of Capital Measurement and
Capital Standards, str. 132

Ako je izloženosti nerangirana, a banka je ili nalogodavac ili je dobila odobrenje od supervizora, može se koristiti supervizorska formula (SP). Procena kapitalnog troška primenom supervizorske formule bazira na kalkulaciji koja uzima u obzir više inputa: zahtev za kapitalom pre sekjuritizacije, efektivni broj aktiva, prosečnu veličinu mogućeg gubitka osnovnog pula, veličinu tranše i nivo subordinacije.

Ako je izloženost iz Programa komercijalnih hartija podržanih aktivom (ABCP Programme), i ispunjava određene uslove, na primer da je izloženost bar jednaka investicionom nivou na početku, banka može da koristi Interni pristup procene rizika (IAA). U svim drugim slučajevima, banka mora da odbije izloženost riziku na teret kapitala.

Supervizorska formula - SF

[S(L+T) - S(L)]

$$S[L]=\begin{cases} L, & \text{kada je } L \leq K_{IRB} \\ K_{IRB}+ K[L] - K[K_{IRB}] + (d \cdot K_{IRB} / \omega) (1 - e^{\omega(K_{IRB}-L)/K_{IRB}}), & \text{kada je } K_{IRB} < L \end{cases}$$

$$K_{IRB} = \frac{\text{zahtev za kapitalom po IRB (+EL)}}{\text{iznos izloženosti pula (+EAD)}}$$

S - kapitalni trošak
L - nivo kreditnog ojačanja tranše
T - gustina tranše